



สรุปผลการเสวนาวิชาการ

“เสียงเพื่อคนที่ถูกลืมถึงพรรคการเมือง”

(Voices for the voiceless to the political parties)

วันเสาร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562

เวลา 13.00-16.00 น.

ณ ห้องภูวนาถประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า (ฝั่งห้องอบรม)

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารปี ฝั่งประตู 3) ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะสถาบันวิชาการที่มีภารกิจสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย และ ธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างยั่งยืน ร่วมกับองค์กรเครือข่ายของสถาบัน เล็งเห็นความสำคัญ ในโอกาสที่ประเทศไทยจะมีการเลือกตั้งขึ้นในเวลาอันใกล้นี้ จึงได้กำหนดให้มีการจัดเวทีเสวนาวิชาการ “เปล่งเสียง เพื่อประเทศไทย” (Voices for Thailand) ขึ้น ทั้งหมด 5 ครั้ง โดยในครั้งนี้เป็นเวทีเสวนาครั้งที่ 1 ในหัวข้อ “เสียง เพื่อคนที่ถูกลืมถึงพรรคการเมือง” (Voices for the voiceless to the political parties) ซึ่งสถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักวิจัยและพัฒนา ร่วมกับ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา องค์กรเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (UN women) และสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่ การพิจารณาของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อประชาชน โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีเสวนาเป็น ตัวแทนจากกลุ่มผู้พิการ กลุ่มสตรี กลุ่มเพศสภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน รวม 23 ท่าน สรุป สาระสำคัญจากการเสวนา ดังนี้

สภาพปัจจุบันและสถานการณ์ปัญหา

- **นโยบายและกฎหมาย** ปัจจุบันกฎหมายมีปัญหาในการดำเนินการ ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิ กฎหมาย บางส่วนเปิดช่องให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะเอื้อประโยชน์กับกลุ่มทุน ขณะที่นโยบายที่แสดงถึงความ เป็นธรรมยังมีน้อย บางนโยบายไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ และไม่ได้ยึดตามหลักสิทธิมนุษยชน และ พบว่านโยบายของพรรคการเมืองเป็นนโยบายประชานิยมเป็นส่วนใหญ่
- **ทัศนคติเชิงลบ** คนในสังคมมักมีทัศนคติในเชิงลบและไม่ยอมรับความหลากหลาย เช่น ความหลากหลาย ทางเพศ อัตลักษณ์ของคนพิการ กลุ่มชาติพันธุ์ จึงทำให้นโยบายหรือกฎหมายมีลักษณะปิดกั้นศักยภาพ และความสามารถของกลุ่มคนเหล่านี้ ตลอดจนไม่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

สภาพปัจจุบันและสถานการณ์ปัญหา

- **ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน** ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ยังขาดการบูรณาการ และความร่วมมือเพื่อพัฒนาหรือจัดทำแผน ยุทธศาสตร์เพื่อนำไปปฏิบัติ ทำให้เกิดการ ทำงานแบบแยกส่วน ไม่สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- **การไม่รับฟังเสียงส่วนน้อย** ภาครัฐรวมถึงพรรคการเมืองต่าง ๆ มักไม่รับฟังเสียงส่วนน้อย เช่น คนพิการ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มแรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานนอกระบบ กลุ่มสตรี กลุ่ม LGBT และอื่น ๆ ทำให้การกำหนดนโยบาย โครงสร้างพื้นฐาน หรือการบริการสาธารณะ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนกลุ่มต่าง ๆ
- **ปัญหาเศรษฐกิจ** คนกลุ่มเหล่านี้มักจะประสบปัญหาด้านการจัดการรายได้ การมีได้ที่มั่นคง

ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy brief)

- **ปฏิรูปนโยบายและกฎหมาย** ควรมีการปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อกำหนดตามหลักสากล เช่น กฎหมายแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) หลักสิทธิมนุษยชน รวมถึงผลักดันนโยบายที่ตอบสนองต่อประโยชน์ของคนหลากหลายกลุ่ม เช่น พ.ร.บ. รับรองเพศสภาพ, พ.ร.บ. คู่ชีวิต, กฎหมายประกันสังคมที่ครอบคลุมกลุ่มแรงงานนอกระบบ, กฎหมายที่บังคับให้มีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานสำหรับคนพิการ ฯลฯ การป้องกันสิทธิการรวมกลุ่ม การให้กลุ่มผู้หญิง กลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงกลุ่มคนพิการ ให้มีส่วนร่วมได้เป็นผู้แทนในทางการเมือง การให้ความเสมอภาคหญิงชายเป็นวาระแห่งชาติ การมีชุดนโยบายเพื่อขจัด การเลือกปฏิบัติ
- **บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ** ภาครัฐควรแก้ปัญหาอย่างมียุทธศาสตร์ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เช่น การทำให้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกันมีความสอดคล้องกัน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ปัญหา รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ควรร่วมมือกันในการสื่อสารประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมคนพิการ เช่น การใช้ภาษาต่าง ๆ การมีล่ามภาษามือหรือการ Scan QR Code ในการประชาสัมพันธ์ นโยบายเพื่อให้ผู้คนกลุ่มต่าง ๆ มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว การบูรณาการระบบว่างงานของภาครัฐเพื่อไม่ให้คนว่างงานตกเป็นภาระของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ฯลฯ
- **การสร้างความเข้าใจแก่สังคม** โดยการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มคนในสังคม เช่น การให้การศึกษาในเรื่องเพศสภาพแก่เด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การให้รางวัลแก่คนพิการที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี การกำหนดให้มีวันชาติพันธุ์ ฯลฯ
- **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการ** เช่น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ การพัฒนาสวัสดิการด้านการศึกษา ศูนย์ดูแลเด็กเล็กในสถานที่ทำงาน และการรักษาพยาบาลสำหรับกลุ่มคนพิการ แรงงานนอกระบบ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มสตรี การนำเงินกองทุนคนพิการมาจัดสรรให้ครอบครัวที่มีคนพิการ การวางแผนสวัสดิการตั้งแต่แรกเกิด เข้าโรงเรียน ทำงาน จนถึงวัยชรา ตลอดจนจัดสวัสดิการหลังเกษียณ เป็นต้น
- **การพัฒนาอาชีพ** มีการพัฒนาอาชีพและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้คนพิการและคนกลุ่มน้อย

ข้อเสนอจากผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ผู้พิการ 1.1 ผู้พิการทางหู</p>	<p>การมีส่วนร่วมในนโยบายและกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำแผนและนโยบายกระทรวงต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับจังหวัดลงไป คนพิการไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้โครงการและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ละเลยคนพิการ <p>การจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนพิการทางหูมีปัญหาการเข้าถึงโอกาสการจ้างงานได้น้อยกว่าผู้พิการกลุ่มอื่น เพราะมีอุปสรรคในเรื่องการสื่อสาร <p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนพิการทางหูมีโอกาสเข้าถึงทางการศึกษาน้อยกว่าผู้พิการอย่างอื่น แม้มีการศึกษาเรียนฟรี 15 ปี แต่ก็ยังมีค่าใช้จ่ายบางอย่างที่คนหูหนวกยังต้องใช้จ่าย - บัตรสวัสดิการคนจนให้สิทธิประโยชน์ที่น้อยเกินไป จึงรู้สึกไม่เพียงพอถ้าเปรียบเทียบกับสวัสดิการของเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้ค่อนข้างเยอะ <p>ข่าวสารและบริการสาธารณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการเข้าถึงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการตัดสินใจด้วยตนเองและการช่วยเหลือจากรัฐ เช่น เมื่อพรรคการเมืองมีการหาเสียงแต่คนหูหนวกไม่สามารถเข้าถึงได้ทำให้ถูกควบคุมให้เลือกพรรคนั้นพรรคนี้โดยไม่รู้อะไร โครงการบัตรสวัสดิการคนจน หรือเมื่อเกิดภัยพิบัติก็จะได้ยินประกาศ 	<p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกพรรคการเมืองควรมีนโยบายให้ความสำคัญกับครอบครัวและการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิด - ควรมีกองทุนคนพิการที่จัดสรรสวัสดิการให้กับครอบครัวคนพิการ เช่น มีสวัสดิการเดือนละ 9,500 บาท ให้ครอบครัวคนพิการเพื่อให้ครอบครัวมีกำลังและเป็นคนที่มีคุณภาพ - อยากให้รัฐจัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลฟรีและจัดสรรเงินคนพิการเพิ่มเป็น 2,000 บาทต่อเดือน บุตรแรกเกิด-หกขวบ และคนชรา 2,000 บาทต่อเดือน

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
1.2 ผู้พิการทางสายตา	<p>นโยบายและกลไกรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พรรคการเมืองเน้นนโยบายกระแสหลักที่มองข้ามกลุ่มคนอ่อนแอเสมอ - กลไกรัฐ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ เป็นผู้รับผิดชอบหลักดูแลคนพิการ อาจทำได้ไม่ทั่วถึงความพิการที่เกิดจากความเสื่อมสภาพตามวัยจะมีมากขึ้น <p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เข้าถึงการศึกษาได้น้อยทำให้โอกาสได้รับการจ้างงานน้อยตามไปด้วย - ความบกพร่องของระบบบริการสาธารณะ ทำให้คนพิการมีความพิการมากขึ้น 	<p>นโยบายและการบูรณาการหน่วยงานรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีชุดนโยบายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อไม่ให้คนพิการถูกกีดกันออกจากนโยบายกระแสหลัก - รัฐควรมีนโยบายที่รองรับระบบว่างงาน อยากให้เกิดการบูรณาการระบบว่างงานของภาครัฐไม่ให้คนว่างงานตกไปอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงเดียว <p>โครงสร้างพื้นฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - พรรคการเมืองควรพิจารณาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ทั้ง รถไฟ สนามบินที่กำลังลงทุนอยู่ ทุกวันนี้แยกส่วนกันอยู่ ควรเป็น smart city หรือ city for all มีการตรวจสอบเพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานรองรับคนพิการอย่างเป็นระบบ
1.3 ผู้พิการทางกาย (วีลแชร์)	<p>การมีส่วนร่วมในนโยบายและกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงไม่เกิดขึ้น มีการเชิญไปให้เข้าร่วมเสนอความเห็นแต่ไม่นำความเห็นไปประกอบการตัดสินใจ ไม่แจ้งกลับทำให้ต้องติดตามเอง <p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญกำหนดให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันแต่ความเป็นจริง มีความคลุมเครือมีช่องว่าง เช่น ระบบประกันสุขภาพที่คนพิการต้องการตัวยาหรืออุปกรณ์ที่แตกต่างแต่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้จากระบบ คนพิการต้องรับภาระส่วนต่างที่เพิ่มเติมนี้เอง นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เหมาะสม เช่น ลิฟต์คนพิการเพื่อขึ้นรถไฟฟ้ามหานครมีเพียงไม่กี่แห่งกลับไม่มี 	<p>กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐควรเสนอนโยบายที่คำนึงถึงทุกประเด็น มียุทธศาสตร์ในการเสนอนโยบายเป็นแผนแม่บท ที่จะจัดการแก้ปัญหาเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคมอย่างไร - ควรมีการลงโทษในเรื่องของการละเว้นการให้บริการ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ <p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรให้การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และคนพิการต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด ควรให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งต้องเป็นคนพิการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
	<p>ความสามารถในการทำธุรกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนพิการไม่สามารถเข้าถึงเรื่องการเข้าถึงการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น หากพิการทางร่างกายสามารถเซ็นเอกสารเองได้หรือไม่ บางคนทำเองไม่ได้ต้องมีผู้ช่วย แต่ถูกมองว่าการมีผู้ช่วยกลายเป็นถูกครอบงำจากผู้ช่วย ตลอดจนการลงคะแนนเลือกตั้งที่มักเป็นปัญหา - ความตระหนักของภาครัฐที่มองเห็นคนแตกต่างนั้นปราศจากความสามารถ ทำให้คนเหล่านั้นเข้าไม่ถึงบริการสาธารณะ ไม่เข้าถึงความเท่าเทียม เป็นผลให้ความสามารถทางกฎหมายถูกลดทอนไปด้วย เช่น มีการใช้คำว่าทุพพลภาพ จิตฟั่นเฟือน หรือ กฎหมายแพ่งใช้คำว่า ไข้ หุนหวก ฯลฯ ทำให้คนเหล่านั้นปราศจากความสามารถในทางธุรกรรม ต้องแก้ไขจากมุมมองเหล่านั้นก่อนจึงจะทำให้เข้าถึงบริการสาธารณะ หรือกฎหมายได้ 	
2.สตรี	<p>กระบวนการยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหากระบวนการยุติธรรมของไทยไม่เป็นธรรมและเป็นมิตรต่อผู้ถูกละเมิดที่เป็นผู้หญิงและเด็ก <p>ทัศนคติและวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทัศนคติที่เหมารวมว่าผู้หญิงอ่อนแอและไม่ควรตัดเทียมชายทำให้ มีการกระทำความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก เกิดเป็นปัญหาท้องไม่พร้อม แม่ที่ต้องเลี้ยงลูกตามลำพัง ผู้หญิงมักถูกให้ทำงานที่ไม่มีรายได้ เช่น งานบ้าน ดูแลผู้ป่วย ดูแลลูก 	<p>นโยบายและกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเสมอภาคหญิงชายต้องทำให้เป็นวาระแห่งชาติ และต้องทำให้กลไกทุกเรื่องเคลื่อนไปพร้อมกัน - ควรมีการทบทวนแก้ไขกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวกับความเสมอภาค ขจัดการเลือกปฏิบัติ - ควรมีการหยิบยกเรื่องกองทุนพัฒนาสตรีมาพิจารณาออกกฎหมายใหม่ <p>กลไกที่เกี่ยวข้อง</p>

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
	และสามี ส่งผลไปถึงการทำให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างน้อยมาก	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดตั้งองค์การอิสระภายใต้องค์การมหาชน หน่วยงานอิสระควรมีการจัดสรรงบประมาณและมีกฎหมายรองรับหน้าที่ของหน่วยงานอิสระควรมีการทำงานวิจัย ร้องรับประเด็นหญิงชาย มีข้อเสนอจัดทำตัวชี้วัด มีนโยบาย มีงานวิจัยรองรับ - กระบวนการพิจารณาคดีเด็กและผู้หญิง เช่น คดีข่มขืน ควรใช้ระบบไต่สวนไม่ใช่ระบบกล่าวหา <p>ทัศนคติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมให้คุ้มครองสิทธิผู้หญิง
3.แรงงาน 3.1 แรงงานนอกระบบ (เช่น พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของในตลาด ผู้ขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ผู้รับงานมาทำที่บ้าน)	<p>นโยบาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แรงงานนอกระบบมีมากแต่แทบจะไม่ได้รับการกล่าวถึงเลยในนโยบายพรรคการเมืองต่าง ๆ - การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย มีการไล่ออกจากพื้นที่โดยไม่มีมีการแจ้งล่วงหน้า แม้บางรายจะมีการหาที่ให้แต่ก็ไม่สามารถที่จะไปขายได้ <p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิทธิประกันสังคมไม่เท่ากับแรงงานในระบบ ความปลอดภัยในการทำงานไม่มีการให้ความรู้หรือมาตรฐานทำงาน ไม่มีตัวแทนภาคีเพื่อสะท้อนปัญหาสู่ผู้กำหนดนโยบาย - ไม่มีเงินบำนาญเหมือนข้าราชการ ทำให้แรงงานนอกระบบต้องทำงานเลี้ยงตนเองจนสิ้นอายุขัย 	<p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐส่งเสริมการมีงานทำ สร้างหลักประกันความมั่นคงด้านรายได้ - ควรสร้างระบบสวัสดิการเหมือนแรงงานในระบบ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบที่เป็นผู้หญิงควรได้รายได้หลังคลอด มีการให้เงินอุดหนุนเด็กถ้วนหน้า - มีเรื่องบำนาญชราภาพ เพื่อไม่ให้แรงงานนอกระบบทำงานจนสิ้นอายุขัย <p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการส่งเสริมพลังสิทธิชุมชน แรงงานและกลุ่มคนประเภทต่าง ๆ ให้มีเสียงในสังคม โดยต้องมีกติกาให้คนสามารถรวมกลุ่ม มีการปกป้องสิทธิการรวมกลุ่ม เป็นต้น

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดโอกาสและการพัฒนาศักยภาพ เช่น การลงทุน การมีงานทำ แม้จะมีการรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ ก็ขาดโอกาสเช่นกัน 	
<p>3.2 แรงงานในระบบ</p>	<p>การละเมิดสิทธิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แรงงานถูกละเมิดสิทธิ เช่น ถูกเลิกจ้างลอยแพ ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในธุรกิจข้ามชาติ ขาดการคุ้มครองสิทธิมารดา ILO 83 ขาดสถานที่เลี้ยงเด็กในโรงงานอุตสาหกรรม - ศาลแรงงานทุกวันนี้เป็นศาลสืบสวนมากกว่าไกล่เกลี่ย เป็นปัญหาที่คนแรงงานที่เวลาขึ้นศาลก็จะแพ้ทุกทีและถูกจ้างออกมากมาย <p>สวัสดิการและรายได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลไม่ได้มีสวัสดิการตั้งแต่เกิด การเรียน การทำงาน จนถึงวัยเกษียณ - ค่าครองชีพค่าใช้จ่ายแต่ละจังหวัดไม่เท่ากันแต่ได้ค่าตอบแทนที่ไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพ - ภาคแรงงานไม่มีงานทำเนื่องจากการเปิดการค้าเสรี - การย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศจึงไม่มีการจ้างงาน - เงินสมทบประกันสังคมยังเหลื่อมล้ำ ประชาชนและเอกชนจ่ายร้อยละ 5 แต่รัฐจ่ายร้อยละ 2.75 - ประกันสังคมค่าเลี้ยงดูบุตรเดือนละ 600 บาท ไม่เพียงพอ - โรงพยาบาลประกันสังคมจะมีการจัดเกรดคุณภาพบริการและยาที่จ่ายให้ไม่เท่ากันกับผู้รับบริการอื่น 	<p>กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิรูปกฎหมายแรงงาน ให้สอดคล้องกับ ILO มาตรา 87, 98, 83 ปฏิรูปกฎหมายแรงงานที่ล้าหลังในปัจจุบัน <p>สวัสดิการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีนโยบายสวัสดิการจากภาครัฐ ตั้งแต่เกิด วัยศึกษา วัยทำงาน และวัยชรา ที่จับต้องได้ - ประกันสังคมค่าเลี้ยงดูบุตรจาก 600 บาท ควรอยู่ที่ 1,200 บาท - ควรตั้งโรงพยาบาลประกันสังคมขึ้นมาเพื่อไม่ต้องพึ่งพาโรงพยาบาลรัฐหรือเอกชน เป็นการคานอำนาจและมีอำนาจในการต่อรอง - ควรมีธนาคารของคนงาน เพื่อการเข้าถึงสิทธิในการกู้เงิน - จัดให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กให้แก่แรงงานในเขตอุตสาหกรรม - ผู้ปฏิบัติงานเป็นแรงงานในไทยหรือต่างประเทศควรมีสิทธิที่เท่าเทียมกัน ได้รับการบริการและสนับสนุนที่เท่ากันแล้วเข้าไปดูแล <p>กลไกที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาลแรงงานควรเป็นศาลที่ใช้ระบบไกล่เกลี่ย ช่วยเหลือพี่น้องแรงงาน

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - ความปลอดภัย เช่น เรื่องฝุ่นละอองมีปัญหาโรงงานมักปล่อยอากาศเสียออกมาตอนกลางคืนที่ภาครัฐไม่ค่อยได้เข้าไปตรวจสอบ เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ 	
<p>4.ผู้มีความหลากหลายทางเพศ</p>	<p>กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยังขาดกฎหมายรับรองเพศสภาพ/ความหลากหลายทางเพศ จึงทำให้คนกลุ่มนี้ยังถูกละเมิดสิทธิ - ยังขาดกฎหมายเกี่ยวกับคู่วิวิตที่จะทำให้กลุ่มคนเพศสภาพสามารถทำธุรกรรมเหมือนคู่วิวิตหญิงชายได้ <p>ทัศนคติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มคนเพศสภาพยังถูกมองว่าไม่เป็นคน 	<p>กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรผลักดันร่าง พ.ร.บ.คู่วิวิตให้แล้วเสร็จ (เนื่องจากขณะนี้อยู่ในชั้นกฤษฎีกา อาจจะไม่ทัน สนช.ในรัฐบาลชุดนี้ และถ้าหาก พ.ร.บ.ฉบับนี้ผ่านก็ควรจะทำการแก้ไขในสิทธิบางอย่างที่ยังไม่เท่าเทียมกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป) - ผลักดันการแก้ไขประมวลแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1448 โดยการนำคำว่า “บุคคลทั้งสอง” แทนคำว่าชายและหญิง เพื่อมีการสมรสที่มีสิทธิเท่าเทียมทุกเพศ เนื่องจาก พ.ร.บ.คู่วิวิตยังขาดสิทธิที่เท่าเทียมกันในหลายเรื่อง อาทิ สวัสดิการสังคมของภาครัฐและเอกชน การรับและปกครองบุตรบุญธรรมร่วมกัน การสมรสของต่างชาติ และอื่น ๆ - ควรผลักดันให้มี พ.ร.บ.รับรองเพศสภาพ (เพศสถานะ) เพื่อให้บุคคลที่จะข้ามเพศจากหญิงเป็นชายและจากชายเป็นหญิง เพื่อให้เปลี่ยนคำนำหน้าชื่อและได้รับสิทธิหน้าที่ของเพศที่ข้ามไป - ขอให้แก้ไข พ.ร.บ.ความเท่าเทียมระหว่างเพศที่ประกาศใช้เมื่อ 9 ก.ย. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียน ที่ผู้เสียหายต้องเป็นผู้ร้องเท่านั้น โดยแก้ไขให้เป็นผู้ใดที่พบเห็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศให้สามารถยื่นคำร้องแทนได้ <p>การศึกษา</p>

กลุ่ม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะ
		<ul style="list-style-type: none"> - ขอให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ตั้งแต่อนุบาล - มัธยมปีที่ 6 ให้เหมาะสมตามวัย และแก้ไขหลักสูตรที่ทำให้เรียนรู้ความหลากหลายทางเพศที่ผิดจากความเป็นจริงที่เริ่มต้นสอนกันในชั้นมัธยมที่ 1 เป็นต้นไป รัฐบาลควรเร่งรีบในการผลิตตำราเพื่อนำไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน
5.ชาติพันธุ์	<p>การมีส่วนร่วมในนโยบายและกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มชาติพันธุ์มีมากแต่ได้รับการยอมรับเป็นบางกลุ่ม ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับให้มีสิทธิ ภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่า - ขาดสัดส่วนคนชาติพันธุ์ในการตัดสินใจทางการเมือง - การยอมรับความคิดเห็นและเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มคนชาติพันธุ์น้อยกว่าคนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ <p>ทัศนคติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมองคนต่างเชื้อชาติว่าไม่เป็นคนทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ - ยาเสพติด มีการจับกุมลูกและส่งผลกระทบต่อพ่อแม่ 	<p>นโยบายและกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีหน่วยงานและกฎหมายระดับพระราชบัญญัติมาดูแลกลุ่มชาติพันธุ์ - พรรคการเมืองควรศึกษาและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะทุกภาคส่วนสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปปฏิบัติ <p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีสัดส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ในทุก ๆ เรื่อง และทุกระดับการตัดสินใจ <p>กลไกส่งเสริมความหลากหลายทางชาติพันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีวันชาติพันธุ์ เหมือนกับวันแรงงาน - ภาษาราชการควรมีความหลากหลายแตกต่างกัน โดยให้ทุกภาษาในประเทศไทยเป็นภาษาราชการ ตลอดจนถึงให้ทุกการแต่งกายมีศักดิ์ศรีเท่ากัน - ควรจัดสรรที่ทำกินทางวัฒนธรรมให้คนกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ไร่หมุนเวียน โดยรัฐยอมรับวัฒนธรรมที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ - ส่งเสริมวิถีชีวิตความเป็นชาติพันธุ์ เช่น ภาษา การแต่งกาย